

21994A1223(01)

23.12.1994

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

L 336/3

MAAILMA KAUBANDUSORGANISATSIOONI ASUTAMISLEPING

KÄESOLEVA LEPINGU OSALISED,

TÕDEDES, et nende suhteid kaubandus ja majanduspüüdluste vallas tuleks korraldada elatustaseme tõstmise, täistööhõive ning suure ja kindlalt kasvava reaaltulu ja tegeliku nõudluse mahu tagamise ning kaupade ja teenuste tootmise ja nendega kauplemise laiendamise suunas, võimaldades maailma ressursside optimaalset kasutamist kooskõlas säästva arengu eesmärgiga, püüdes kaitsta ja säilitada keskkonda ning tõhustada selleks kasutatavaid vahendeid viisil, mis on kooskõlas nende asjakohaste vajaduste ja huvidega majandusarengu eri tasanditel;

Tõdedes samuti, et on vaja positiivseid jõupingutusi tagamaks, et arengumaad ning nende seas eriti vähimarenenud maad saaksid osa rahvusvahelise kaubanduse kasvust vastavalt nende majandusarengu vajadustele;

SOOVIDES TOETADA nimetatud eesmärke, sõlmides vastastikuseid ja vastastikku kasulikke kokkuleppeid vähendamaks oluliselt tollitariife ja muid kaubandustõkkeid ning et kõrvaldada rahvusvahelistest kaubandussuhetest diskrimineerimine;

OTSUSTADES seetõttu välja arendada tervikliku, elujõulisema ja kestvama mitmepoolse kaubandussüsteemi, mis hõlmaks üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe, seniste kaubanduse liberaliseerimise jõupingutustega saavutatut ning kõik mitmepoolsete kaubandusläbirääkimiste Uruguay voores tulemused;

OTSUSTADES säilitada selle mitmepoolse kaubandussüsteemi aluspõhimõtteid ja edendada selle eesmärke,

LEPIVAD KOKKU JÄRGMISES:

Artikkel I

Organisatsiooni asutamine

Käesolevaga asutatakse Maailma Kaubandusorganisatsioon (edaspidi "WTO").

Artikkel II

WTO ulatus

1. WTO pakub käesoleva lepingu lisades sisalduvate lepingute ja neile lisanduvate õigusaktidega seotud küsimustes ühise institutsioonilise raamistiku oma liikmete kaubandussuhete korraldamise jaoks.

2. Lisades 1, 2 ja 3 sisalduvad lepingud ning neile lisanduvad õigusaktid (edaspidi "mitmepoolsed kaubanduslepingud") on käesoleva lepingu lahutamatu osa ja siduvad kõigile liikmetele.

3. Lisas 4 sisalduvad lepingud ja neile lisanduvad õigusaktid (edaspidi "mõnepoolsed kaubanduslepingud") on samuti käesoleva lepingu osa nende liikmete jaoks, kes neid on tunnustanud, ning siduvad neile liikmetele. Mõnepoolsed kaubanduslepingud ei tekita õigusi ega kohustusi liikmetele, kes ei ole neid tunnustanud.

4. Lisas 1 A määratletud 1994. aasta üldine tolli- ja kaubanduskokkulepe (edaspidi "GATT 1994") seisab õiguslikult eraldi 30. oktoobril 1947 sõlmitud üldisest tolli- ja kaubanduskokkuleppest, mis on lisatud ÜRO kaubandus- ja tööhõivekonverentsi ettevalmistuskomitee teise istungjärgu lõpetamisel vastu võetud lõppdokumendile, koos selle hilisemate paranduste, muudatuste ja täpsustustega (edaspidi "GATT 1947").

Artikkel III

WTO funktsioonid

1. WTO aitab kaasa käesoleva lepingu ja mitmepoolsete kaubanduslepingute rakendamisele, haldamisele ja toimimisele ning

nende eesmärkide edendamisele ja tagab mõnepoolsete kaubanduslepingute rakendamise, haldamise ja toimimise raamistiku.

2. WTO tagab foorumi oma liikmete vaheliste läbirääkimiste jaoks nende mitmepoolsete kaubandussuhete asjus küsimustes, mida on käsitletud käesoleva lepingu lisades sisalduvates lepingutes. Vastavalt ministrite konverentsi otsusele võib WTO tagada ka foorumi oma liikmete vaheliste jätkuläbirääkimiste jaoks nende mitmepoolsete kaubandussuhete asjus ning raamistiku nende läbirääkimiste tulemuste rakendamiseks.

3. WTO haldab vaidluste lahendamist reguleerivate eeskirjade ja protseduuride käsituslepet (edaspidi "vaidluste lahendamise käsituslepe" või "VLK") käesoleva lepingu lisas 2.

4. WTO haldab kaubanduspoliitika läbivaatamise mehhanismi (edaspidi "KPLM"), mis on sätestatud käesoleva lepingu lisas 3.

5. Maailma majanduspoliitika suuremat järjepidevust silmas pidades teeb WTO asjakohast koostööd Rahvusvahelise Valuutafondiga ning Rahvusvahelise Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga ja selle asutustega.

Artikkel IV

WTO struktuur

1. Kõigi liikmete esindajaist koosnev ministrite konverents tuleb kokku vähemalt kord kahe aasta jooksul. Ministrite konverents täidab WTO funktsioone ja võtab selleks vajalikke meetmeid. Ministrite konverents on volitatud tegema liikme nõudmisel kõigis küsimustes mis tahes mitmepoolse kaubanduslepingu alusel otsuseid vastavalt käesolevas lepingus ja asjakohases mitmepoolses kaubanduslepingus sisalduvatele spetsiifilistele nõuetele otsuste tegemise kohta.

2. Kõigi liikmete esindajaist koosnev peanõukogu tuleb kokku vastavalt vajadusele. Ministrite konverentsi kohtumiste vahelisel ajal täidab tema funktsioone peanõukogu. Peanõukogu täidab ka talle käesolevas lepingus määratud ülesandeid. Peanõukogu kehtestab oma protseduurireeglid ning kiidab heaks lõikes 7 sätestatud komiteede protseduurireeglid.

3. Vastavalt vajadusele tuleb peanõukogu kokku, et täita vaidluste lahendamise käsitusleppes sätestatud vaidluste lahendamise

organi kohustusi. Vaidluste lahendamise organ, millel võib olla oma esimees, võib kehtestada sellised protseduurireeglid, nagu ta nende kohustuste täitmiseks vajalikuks peab.

4. Vastavalt vajadusele tuleb peanõukogu kokku, et täita KPLMs ette nähtud kaubanduspoliitika läbivaatamise organi kohustusi. Kaubanduspoliitika läbivaatamise organ, millel võib olla oma esimees, võib kehtestada sellised protseduurireeglid, nagu ta nende kohustuste täitmiseks vajalikuks peab.

5. Kaubavahetuse nõukogu, teenustekaubanduse nõukogu ja intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide nõukogu (edaspidi "TRIPS-nõukogu") tegutsevad peanõukogu üldjuhtimise all. Kaubavahetuse nõukogu jälgib lisas 1 A sisalduvate mitmepoolsete kaubanduslepingute toimimist. Teenustekaubanduse nõukogu jälgib teenustekaubanduse üldlepingu (edaspidi "GATS") toimimist. TRIPS-nõukogu jälgib intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu (edaspidi "TRIPS-leping") toimimist. Need nõukogud täidavad neile asjakohastes lepingutes ja peanõukogu määratud ülesandeid. Nad kehtestavad oma protseduurireeglid, mis peavad olema peanõukogu poolt heaks kiidetud. Nende nõukogude liikmeks võivad olla kõigi liikmete esindajad. Need nõukogud tulevad kokku oma funktsioonide täitmise vajaduse järgi.

6. Kaubavahetuse nõukogu, teenustekaubanduse nõukogu ja TRIPS-nõukogu loovad vajaduse korral allorganid. Need allorganid kehtestavad oma protseduurireeglid, mis peavad olema asjaoomaste nõukogude poolt heaks kiidetud.

7. Ministrite konverents moodustab kolm komiteed: kaubandus- ja arengukomitee, maksebilansipiirangute komitee ning eelarve-, finants- ja halduskomitee, mis täidavad neile käesolevas lepingus ja mitmepoolsetes kaubanduslepingutes määratud ülesandeid, samuti peanõukogu määratud mis tahes lisäülesandeid, ning võivad moodustada lisakomiteesid täitmaks nende arvates vajalikke ülesandeid. Üks kaubandus- ja arengukomitee ülesanne on korrapäraselt läbi vaadata mitmepoolsete kaubanduslepingute vähimarenenud liikmete kasuks kehtestatud erisätted ning esitada peanõukogule aruandeid, et viimane saaks võtta asjakohaseid meetmeid. Nende komiteede liikmeks võivad olla kõigi liikmete esindajad.

8. Mõnepoolsetes kaubanduslepingutes sätestatud organid täidavad neile nimetatud lepingute alusel määratud ülesandeid ning tegutsevad WTO institutsioonide raames. Need organid peavad peanõukogu oma tegevusest korrapäraselt teavitama.

*Artikkel V***Suhted teiste organisatsioonidega**

1. Peanõukogu korraldab asjakohaselt tulemuslikku koostööd teiste valitsustevaheliste organisatsioonidega, mille kohustused on seotud WTO omadega.

2. Peanõukogu võib asjakohaselt korraldada konsultatsioone ja koostööd valitsusväliste organisatsioonidega, mille tegevus on seotud WTO omaga.

*Artikkel VI***Sekretariaat**

1. Asutatakse WTO sekretariaat (edaspidi "sekretariaat"), mida juhib peadirektor.

2. Ministrite konverents määrab ametisse peadirektori ning võtab vastu eeskirjad peadirektori volituste, kohustuste, teenistustingimuste ja ametiaja kohta.

3. Peadirektor määrab ametisse sekretariaadi töötajad ning määrab nende kohustused ja teenistustingimused ministrite konverentsi vastuvõetud eeskirjade kohaselt.

4. Peadirektori ja sekretariaadi töötajate kohustused on loomult eranditult rahvusvahelised. Oma kohustuste täitmisel ei tohi peadirektor ega sekretariaadi töötajad paluda ega aktsepteerida mis tahes riigi valitsuse või mis tahes muu WTO-välise organi juhtnõore. Nad peavad hoiduma mis tahes tegevusest, mis võib kahjustada nende rahvusvahelise ametniku seisundit. WTO liikmed peavad tunnustama peadirektori ja sekretariaadi töötajate kohustuste rahvusvahelist iseloomu ega tohi püüda neid mõjutada nende kohustuste täitmisel.

*Artikkel VII***Eelarve ja sissemaksed**

1. Peadirektor esitab eelarve-, finants- ja halduskomiteele WTO aastaelarve projekti ja finantsaruande. Eelarve-, finants- ja halduskomitee vaatab peadirektori esitatud aastaelarve projekti ja finantsaruande läbi ning annab peanõukogule nende asjus oma soovitusel. Aastaelarve projekt peab saama peanõukogu heakskiidu.

2. Eelarve-, finants- ja halduskomitee paneb peanõukogule ette finantseeskirja, mis peab sisaldama sätteid, milles nähakse ette:

a) liikmete vahel jagatavaid WTO kulusid katvate sissemaksete suurusjärk;

b) meetmed, mida rakendatakse maksega hilinevad liikmete suhtes.

Finantseeskiri peab nii suures ulatuses kui võimalik põhinema GATT 1947 eeskirjadel ja praktilikal.

3. Peanõukogu võtab finantseeskirja ja aastaelarve projekti vastu kahekolmandikulise häälteenamusega, mis moodustab rohkem kui poole WTO liikmete arvust.

4. Iga liige maksab WTOle viivitamata oma osa WTO kuludest peanõukogu poolt vastuvõetud finantseeskirja järgi.

*Artikkel VIII***WTO staatus**

1. WTO on juriidiline isik ning iga tema liige tagab talle tema funktsioonide täitmiseks vajaliku õigusvõime.

2. Iga liige tagab WTOle tema funktsioonide täitmiseks vajalikud privileegid ja immunitetid.

3. Samamoodi tagab iga liige WTO ametnikele ja liikmete esindajatele privileegid ja immunitetid, mis on vajalikud nende WTOga seotud ülesannete sõltumatuks täitmiseks.

4. Privileegid ja immunitetid, mille liige WTOle, tema ametnikele ja liikmete esindajatele tagab, peavad olema samasugused privileegid ja immunitetid, kui on kindlaks määratud spetsialiseeritud asutuste privileegide ja immunitetide konventsioonis, mille ÜRO Peaassamblee 21. novembril 1947 heaks kiitis.

5. WTO võib sõlmida peakorterilepingu.

*Artikkel IX***Otsuste tegemine**

1. WTO jätkab GATT 1947 praktikat teha otsuseid konsensuse alusel. ⁽¹⁾ Kui ei ole sätestatud teisiti, otsustatakse arutatav küsimus, milles pole konsensust saavutatud, hääletamise teel.

⁽¹⁾ Selle kohaselt on asjaomane organ talle arutamiseks esitatud küsimuse otsustamisel konsensuse saavutanu, kui ükski selle otsuse tegemise koosolekul viibiv liige ei ole vormikohaselt otsuse vastu.

Ministrite konverentsil ja peanõukogus on igal WTO liikmel üks hää. Kui Euroopa ühendused oma hääleõigust kasutavad, võrdub nende häälte arv nende WTO liikmeks olevate liikmesriikide arvuga. ⁽¹⁾ Kui käesolevas lepingus või asjakohases mitmepoolses kaubanduslepingus ei ole sätestatud teisiti, võetakse ministrite konverentsi ja peanõukogu otsused vastu häälteenamusega. ⁽²⁾

2. Ministrite konverentsil ja peanõukogul on ainuõigus võtta vastu käesoleva lepingu ja mitmepoolsete kaubanduslepingute tõlgendusi. Lisas 1 sisalduva mitmepoolse kaubanduslepingu tõlgendamise korral peavad nad oma otsuse tegema asjakohase lepingu toimimist jälgiva nõukogu soovitusel põhjal. Tõlgenduse vastuvõtmise otsus võetakse vastu liikmete kolmeneljandikulise häälteenamusega. Käesolevat lõiget ei tohi kasutada viisil, mis õhustaks X artikli sätteid paranduste kohta.

3. Erakorralistel asjaoludel võib ministrite konverents teha otsuse peatada liikmele käesolevas lepingus või mis tahes mitmepoolses kaubanduslepingus kehtestatud kohustus, eeldades, et iga selline otsus võetakse vastu liikmete kolmeneljandikulise häälteenamusega, kui käesolevas lõikes ei ole sätestatud teisiti. ⁽³⁾

a) Taotlus käesolevat lepingut puudutava peatamise kohta esitatakse ministrite konverentsile arutamiseks vastavalt konsensuse teel otsuste langetamise praktikale. Ministrite konverents määrab selle taotluse arutamiseks tähtaja, mis ei ületa 90 päeva. Kui selle tähtaja jooksul konsensust ei saavutata, võetakse iga otsus peatamisloa kohta vastu liikmete kolmeneljandikulise häälteenamusega.

b) Taotlus lisades 1A, 1B ja 1C sisalduvaid mitmepoolseid kaubanduslepinguid ja nende lisasid puudutava peatamise kohta esitatakse kõigepealt kaubavahetuse nõukogule, teenustekaubanduse nõukogule või TRIPS-nõukogule arutamiseks tähtaja

välte, mis ei ületa 90 päeva. Selle tähtaja möödudes esitab asjaomane nõukogu aruande ministrite konverentsile.

4. Ministrite konverentsi otsuses peatamisloa kohta tuleb märkida seda otsust õigustavad erakorralised asjaolud, peatamise tingimused ning päev, millal peatamine lõpetatakse. Ministrite konverents vaatab uuesti läbi iga peatamise, mis kestab üle ühe aasta, hiljemalt aasta pärast selle peatamist ning seejärel igal aastal kuni peatamise lõpetamiseni. Igal läbivaatusel kontrollib ministrite konverents, kas seda peatamist õigustanud erakorralised asjaolud veel kestavad ning kas selle peatamisega seostatud tingimused on täidetud. Ministrite konverents võib peatamist iga-aastase läbivaatuse põhjal pikendada, muuta või selle lõpetada.

5. Mõnepoolse kaubanduslepingu alusel vastu võetud otsuste, sealhulgas mis tahes tõlgendus- ja peatamisotsuste kohta kehtivad kõnealuse lepingu sätted.

Artikkel X

Parandused

1. Iga WTO liige võib teha ettepaneku käesoleva lepingu sätete või lisas 1 sisalduvate mitmepoolsete kaubanduslepingute parandamise kohta, esitades sellise ettepaneku ministrite konverentsile. Samuti võivad IV artikli lõikes 5 loetletud nõukogud esitada ministrite konverentsile parandusettepanekuid lisas 1 sisalduvate vastavate mitmepoolsete kaubanduslepingute sätete kohta, mille toimimist nad jälgivad. Kui ministrite konverents ei otsusta valida pikemat tähtaega, võetakse ministrite konverentsi iga otsus parandusettepaneku esitamise kohta liikmete tunnustuse saamiseks vastu konsensusega 90 päeva jooksul pärast seda, kui ettepanek on ministrite konverentsil vormikohaselt päevakorda võetud. Kui ei kohaldata lõike 2, 5 või 6 sätteid, määratakse selles otsuses, kas kohaldatakse lõigete 3 või 4 sätteid. Kui konsensus on saavutatud, esitab ministrite konverents parandusettepaneku viivitamata liikmete tunnustuse saamiseks. Kui ministrite konverentsi istungil ettenähtud aja jooksul konsensust ei saavutata, otsustab ministrite konverents liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega, kas parandusettepanek esitatakse liikmete tunnustuse saamiseks või mitte. Välja arvatud lõigetes 2, 5 ja 6 sätestatud juhud, kohaldatakse parandusettepaneku suhtes lõike 3 sätteid, kui ministrite konverents liikmete kolmeneljandikulise häälteenamusega ei otsusta kohaldada lõike 4 sätteid.

2. Käesoleva artikli ja järgmiste artiklite sätete parandused jõustuvad üksnes juhul, kui kõik liikmed neid tunnustavad:

⁽¹⁾ Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide häälte arv ei tohi mingil juhul ületada Euroopa ühenduste liikmesriikide arvu.

⁽²⁾ Vaidluste lahendamise organi funktsioonis kokku kutsutud peanõukogu otsused võetakse vastu ainult vaidluste lahendamise käsituselepe artikli 2 lõike 4 sätete kohaselt.

⁽³⁾ Otsust peatada kohustus, mille suhtes kehtib üleminekuajaperiood või järkjärgulise rakendamise periood ja mida taotleb liige ei ole asjakohase perioodi lõpuks täitnud, võib vastu võtta üksnes konsensuse alusel.

käesoleva lepingu IX artikkel;
GATT 1994 I ja II artikkel;
GATSi II artikli lõige 1;
TRIPS-lepingu artikkel 4.

3. Käesoleva lepingu või lisades 1A ja 1C sisalduvate mitmepoolsete kaubanduslepingute sätete, välja arvatud lõigetes 2 ja 6 loetletud sätete parandused, millega võidakse muuta liikmete õigusi ja kohustusi, jõustuvad neid tunnustanud liikmete suhtes, kui kaks kolmandikku liikmetest on neid tunnustanud, ning seejärel iga muu liikme suhtes, kui see liige on neid tunnustanud. Ministrite konverents võib liikmete kahekolmandikulise hääleteenamusega otsustada, et käesoleva lõike alusel jõustunud mis tahes muudatus on loomult selline, et liikmel, kes ei ole seda ministrite konverentsi poolt igal eraldi juhul ette nähtud tähtaja jooksul tunnustanud, on õigus lahkuda WTOst või jääda liikmeks ministrite konverentsi nõusolekul.

4. Käesoleva lepingu või lisades 1A ja 1C sisalduvate mitmepoolsete kaubanduslepingute sätete, välja arvatud lõigetes 2 ja 6 loetletud sätete parandused, mis oma loomu tõttu ei muuda liikmete õigusi ega kohustusi, jõustuvad kõigi liikmete suhtes, kui kaks kolmandikku liikmetest on neid tunnustanud.

5. Välja arvatud lõikes 2 sätestatud juhud, jõustuvad GATSi I, II ja III jao ning vastavate lisade muudatused neid tunnustanud liikmete suhtes, kui kaks kolmandikku liikmetest on neid tunnustanud, ning seejärel iga muu liikme suhtes, kui see liige on neid tunnustanud. Ministrite konverents võib liikmete kolmeneljandikulise hääleteenamusega otsustada, et eelneva sätte alusel jõustunud mis tahes muudatus on loomult selline, et mis tahes liikmel, kes ei ole seda ministrite konverentsi poolt igal eraldi juhul ette nähtud tähtaja jooksul tunnustanud, on õigus lahkuda WTOst või jääda liikmeks ministrite konverentsi nõusolekul. GATSi IV, V ja VI jao ning vastavate lisade parandused jõustuvad kõigi liikmete suhtes, kui kaks kolmandikku liikmetest on neid tunnustanud.

6. Hoolimata käesoleva artikli muudest sätetest võib ministrite konverents TRIPS-lepingu parandusi, mis vastavad selle artikli 71 lõike 2 nõuetele, vastu võtta edasise formaalse tunnustamisprotseduurita.

7. Iga liige, kes tunnustab käesoleva lepingu või lisas 1 sisalduva mitmepoolse kaubanduslepingu parandust, annab WTO peadirektorile hoiule ministrite konverentsi poolt ette nähtud tunnustamisaja jooksul tunnustamist kinnitava dokumendi.

8. Iga WTO liige võib teha ettepaneku lisades 2 ja 3 sisalduvate mitmepoolsete kaubanduslepingute sätete parandamise kohta,

andes sellise ettepaneku hoiule ministrite konverentsile. Otsus lisas 2 sisalduva mitmepoolse kaubanduslepingu paranduste heakskiitmise kohta langetatakse konsensuse alusel ning need parandused jõustuvad kõigi liikmete suhtes, kui ministrite konverents on need heaks kiitnud. Otsused lisas 3 sisalduva mitmepoolse kaubanduslepingu paranduste heakskiitmise kohta jõustuvad kõigi liikmete suhtes, kui ministrite konverents on need heaks kiitnud.

9. Ministrite konverents võib mingis kaubanduslepingus osalivate liikmete nõudel ainult konsensuse alusel otsustada liita see leping lisaga 4. Mõnepoolse kaubanduslepingu osalisteks olevate liikmete nõudel võib ministrite konverents otsustada selle lepingu lisast 4 kõrvaldada.

10. Mõnepoolse kaubanduslepingu parandusi reguleerivad kõnealuse lepingu sätted.

Artikkel XI

Asutajaliikmed

1. WTO asutajaliikmeteks saavad GATT 1947 lepinguosalisel käesoleva lepingu jõustumiskuupäeva seisuga, ning Euroopa ühendused, kes tunnustavad käesolevat lepingut ja mitmepoolseid kaubanduslepinguid ning kelle jaoks on GATTi 1994 lisatud kontsessioonide ja kohustuste loendid ning kelle jaoks on GATSi lisatud erikohustuste loendid.

2. ÜRO poolt vähimarenenud maadeks tunnustatud maadelt nõutakse kohustuste ja kontsessioonide järgimist üksnes sellises ulatuses, mis vastab nende individuaalsetele arengu-, finants- ja kaubandusvajadustele ning halduslikele ja institutsioonilistele võimalustele.

Artikkel XII

Ühinemine

1. Käesoleva lepinguga võib WTOga kokku lepitud tingimustel ühineda iga riik või omaette tolliterritoorium, kellel on täielik autonoomia väliskaubandussuhetes ning teistes käesolevas lepingus ja mitmepoolsetes kaubanduslepingutes sätestatud küsimustes. Selline ühinemine kehtib käesoleva lepingu ja sellele lisatud mitmepoolsete kaubanduslepingute kohta.

2. Otsuse ühinemise kohta teeb ministrite konverents. Ministrite konverents kiidab ühinemistingimuste lepingu heaks WTO liikmete kahekolmandikulise hääleteenamusega.

3. Mõnepoolse kaubanduslepinguga ühinemist reguleerivad kõnealuse lepingu sätted.

Artikkel XIII

Mitmepoolsete kaubanduslepingute mittekohaldamine teatavate liikmete vahel

1. Käesolevat lepingut ja lisades 1 ja 2 sisalduvaid mitmepoolseid kaubanduslepinguid ei kohaldata liikme ja mis tahes muu liikme vahel, kui üks neist liikmetest teise liikmeks saamise ajal ei nõustu sellise kohaldamisega.

2. GATT 1947 lepinguosalisteks olnud WTO asutajaliikmed võivad lõikele 1 tugineda üksnes juhul, kui selle kokkuleppe XXXV artiklile on tuginetud varem ning kui see artikkel oli nende lepinguosaliste vahel jõus käesoleva lepingu nende jaoks jõustumise ajal.

3. Lõige 1 kehtib mingi liikme ja teise, XII artikli alusel ühinenud liikme vahel üksnes juhul, kui kohaldamisega mittenõustunud liige on teatanud sellest ministrite konverentsile enne, kui ministrite konverents on ühinemistingimuste lepingu heaks kiitnud.

4. Ministrite konverents võib mis tahes liikme nõudmisel käesoleva artikli toime erijuhtudel läbi vaadata ning anda asjakohaseid soovitusi.

5. Mõnepoolse kaubanduslepingu mittekohaldamist selle lepingu osaliste vahel reguleerivad kõnealuse lepingu sätted.

Artikkel XIV

Tunnustamine, jõustumine ja hoiustamine

1. Käesolevat lepingut võivad allakirjutamisega või muul moel tunnustada GATT 1947 lepinguosalisel ja Euroopa ühendused, kellel on käesoleva lepingu XI artikli kohaselt õigus saada WTO asutajaliikmeteks. Selline tunnustamine kehtib käesoleva lepingu ja sellele lisatud mitmepoolsete kaubanduslepingute kohta. Käesolev leping ja sellele lisatud mitmepoolsete kaubanduslepingud jõustuvad kuupäeval, mille ministrid mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay vooru tulemusi ühendava lõppakti punkti 3 kohaselt kindlaks määravad, ning on tunnustamisele avatud kahe aasta jooksul alates sellest kuupäevast, kui ministrid ei otsusta teisiti. Tunnustamine pärast käesoleva lepingu jõustumist jõustub kolmekümnendal päeval pärast sellist tunnustamist.

2. Liige, kes tunnustab käesolevat lepingut pärast selle jõustumist, rakendab need mitmepoolsetes kaubanduslepingutes sätestatud kontsessioonid ja kohustused, mis tuleb rakendada käesoleva lepingu jõustumisega algava tähtaja jooksul nii, nagu ta oleks käesolevat lepingut tunnustanud selle jõustumiskuupäeval.

3. Kuni käesoleva lepingu jõustumiseni on käesoleva lepingu ja mitmepoolsete kaubanduslepingute tekst hoiul GATT 1947 LEPINGUOSALISTE peadirektori käes. Peadirektor annab viivitamata käesolevast lepingust ja mitmepoolsetest kaubanduslepingutest tõestatud koopias ning teatise nende igast tunnustamisest igale käesolevat lepingut tunnustanud valitsusele ja Euroopa ühendustele. Käesolev leping ja mitmepoolsete kaubanduslepingud ning kõik nende muudatused antakse käesoleva lepingu jõustumisel hoiule WTO peadirektori kätte.

4. Mõnepoolse kaubanduslepingu tunnustamist ja jõustumist reguleerivad kõnealuse lepingu sätted. Need lepingud antakse hoiule GATT 1947 LEPINGUOSALISTE peadirektori kätte. Käesoleva lepingu jõustumisel antakse need lepingud hoiule WTO peadirektori kätte.

Artikkel XV

Denonsseerimine

1. Iga liige võib käesoleva lepingu denonsseerida. Selline denonsseerimine kehtib nii käesoleva lepingu kui ka mitmepoolsete kaubanduslepingute kohta ning jõustub kuue kuu möödudes kuupäevast, mil WTO peadirektor kirjaliku denonsseerimisteate kätte saab.

2. Mõnepoolse kaubanduslepingu denonsseerimist reguleerivad kõnealuse lepingu sätted.

Artikkel XVI

Mitmesugused sätted

1. Kui käesolevas lepingus või mitmepoolsetes kaubanduslepingutes ei ole sätestatud teisiti, juhindub WTO otsustest, protseduuridest ja tavapärasest praktikast, mida on järginud GATT 1947 LEPINGUOSALISED ning GATT 1947 raames loodud organid.

2. WTO sekretariaadiks saab nii suures ulatuses kui võimalik GATT 1947 sekretariaat ning seni, kui ministrite konverents on käesoleva lepingu VI artikli lõike 2 kohaselt nimetanud peadirek-

tori, on WTO peadirektoriks GATT 1947 LEPINGUOSALISTE peadirektor.

3. Käesoleva lepingu sätte ja mis tahes mitmepoolse kaubanduslepingu sätte vahelise vastuolu korral on käesoleva lepingu sätte vastuolu ulatuses ülimuslik.

4. Iga liige peab tagama oma seaduste, määruste ja haldusprotseduuride vastavuse tema kohustustele, mis on sätestatud siia lisatud lepingutes.

5. Käesoleva lepingu ühegi sätte suhtes ei tohi teha reservatsioone. Mitmepoolsete kaubanduslepingute mis tahes sätte suhtes võidakse reservatsioone teha üksnes neis lepingutes sätestatud ulatuses. Reservatsioone mõnepoolse kaubanduslepingu sätte suhtes reguleerivad kõnealuse lepingu sätted.

6. Käesolev leping registreeritakse ÜRO põhikirja artikli 102 sätete kohaselt.

Sõlmitud Marrakešis viieteistkümnendal aprillil tuhande üheksasaja üheksakümne neljandal aastal ühes eksemplaris inglise, prantsuse ja hispaania keeles, millest iga tekst on autentne.

Selgitavad märkused:

Terminid "maa" või "maat" tuleb käesoleva lepingu ja mitmepoolsete kaubanduslepingute kontekstis käsitada kui WTO mis tahes liiget, kellel on omaette tolliterritoorium.

Kui käesolevas lepingus või mitmepoolsetes kaubanduslepingutes on omaette tolliterritooriumiga WTO liikme kohta kasutatud terminid "riiklik", tuleb sellist väljendust käsitada kui kõnealust tolliterritooriumi puudutavat, kui ei ole piiritletud teisiti.

SISUKORD

	Lehekülg
1. LISA	
1A LISA	
Mitme poolsed kaubavahetuslepingud	90
1994. Aasta üldine tolli- ja kaubanduskokkulepe	91
Põllumajandusleping	105
Sanitaar- ja füto-sanitaarmedeteme rakendamise leping	124
Tekstiil- ja rõivatoodete leping	135
Leping tehniliste kaubandustõkete kohta	171
Kaubandusalaste investeerimismeetmete leping	186
1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduslepingu VI artikli rakendamise leping	189
1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduslepingu VII artikli rakendamise leping	205
Eksportkauba eelinspekterimise leping	225
Päritolureeglite leping	231
Leping impordi litsentsimise protseduuride kohta	238
Subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete leping	243
Kaitsemeetmete leping	274
IB LISA	
Teenustekaubanduse üldleping	280
1C LISA	
Intellektuaalomandi õiguste kaubandus aspektide leping	305
2. LISA	
Vaidluste lahendamist reguleerivate eeskirjade ja protseduuride käsituslepe	325
3. LISA	
Kaubanduspoliitika läbivaatamise mehhanism	343
4. LISA	
Riigihankeleping	372
Veiseliha käsitlev kokkulepe	390
Uruguai ja Euroopa Ühenduse vahelise kirjavahetuse kavand	394